

Jireenya koo isa gaarii: Meeshaa miira kee kanneen birootti himtu

Waa'ee mala kanaa

Jireenya kee isa gaarii jiraachuudhaaf maaltu akka si barbaachisu namoota birootti himuuf odeeffannoo kana fayyadamuu dandeessa. Kanneen fuula itti aanan irratti tarreeffaman odeeffannoo namoonni hedduun faayida qabeessa ta'uu isaa hubatanidha. Kanneen hin tarreeffamiin itti dabaluu bakki dabalataa ni jira. Akkuma gaaffilee hunda deebistee xumurteen, namoota si deggeraniif qooduu dandeessa akkasumas wanta si barbaachisu akka si gargaaraniif gaafachuu dandeessa.

Qajeelfamoota

1. Tokkoo tokkoo saanduqoota fuula itti aanan irra jiraniif, waa'ee isaaniif maaltu akka sitti dhagahamu filadhu.
2. Erga gaaffilee deebisteen booda, meeshaa ykn mala kana namoota si jaallataniif qoodi.
3. Tokkoo tokkoo qabxii ati "maaloo na gargaaraa" jettee mallattoo itti goote irratti akka si gargaaraniif gaafadhu.
4. Dabalataanis wantoota kutaa "kan biroo" keessatti ibsite irratti deggersa gaafadhu.

Odeeffannoo kana guutuuf yoo deggersi si barbaachise, nama amantuu fi waa'ee kee sirriitti beeku deggersa gaafadhu.

Fakkeenyaaf

Wantota jireenya kee fooyyeessan: Ani yeroo hedduu namoota duudhaa koo kabajanii fi waa'ee koof bakka kennan faanan yeroo dabarsa

Deebii kan ta'uu danda'an:

Maaloo na gargaaraa 	Hin beeku ykn ana hin ilaallatu 	Hundinuu gaariidha
Kophummaan yoo sitti dhagahame ykn namoonni si jaalatan yeroo baay'ee yoo si bira hin dhufan ta'e	Sirriitti hin beektu ykn gaaffichi si hin iaallatu yoo ta'e	Namoota jaalattu faana wal arguuf deemsa guyyuu goota yoo ta'e

Filannoo dabalataa

Yoo barbaachise, malli kun dookimentii miiltoo qaba, *Qulqullina Jireenyaa: Meeshaa kunuunsitootaaf*, namoota wal qunnamtii keessatti jechoota hin fayyadamneef ykn yeroo hundumaa namoota miira isaanii dubbachuu hin dandeenyeef.

Maqaan koo: _____

Wantota jireenya koo fooyyessan

Filannoowwan	Maaloo ana gargaaraa	Hin beeku ykn ana hin ilaallatu	Hundinuu gaariidha
Maallaqa koo hunda nan to'adha, ykn (yoo gargaarsi barbaachise) akkamitti haftee qarshii bashannanaa koo akkan baasu nan to'adha			
Sochiiwwan ani itti affeerame aadaa ykn fedhii koo ni calaqqisiisu			
Ani wantota aadaa ykn fedhii koo calaqqisiisan nan qaba (kunis tapha, muuziqaa, meeshaalee aadaa, kkf dabalata)			
Bakki ani jiraadhu bifa ani barbaaduun meeshaadhaan kan guutee fi kan miidhagfame akkasumas wantota babbareedoo fi hawwatoo kan qabudha			
Ani uffata haalaa fi enyumeessa koorniyaa kootii calaqqisiisan nan qaba			
Ani bakkan jiraadhu ilaalchisee filachuu danda'eera, ykn bakka haaraatti godaanuuf tajaajilawwan deggersaa affeerameera.			
Ani naman waliin jiraadhu ykn kophaa jiraachuu ilaalchisee filachuu danda'eera, ykn bakka haaraatti godaanuuf tajaajilawwan deggersaa affeerameera.			
Guyyaa guyyaan, namoota miseensa hojjetaa hin taane arguu danda'eera (qaamaan, bilbilaan, waliin dubbii suur-sagalee fi kkf dabalachuu mala.)			
Yoo xiqqaate waggaatti al tokko, hojii ykn tola ooltummaan barbaadu barbaaduuf carraa argadheera, carraa sadarkaa hojii ykn tola ooltummaa jijjiirrachuu dabalatee			
Yeroo koo akkamiin akka dabarsu nan murteesa (haalonna addaa akka haala qilleensaa ulfaataa, kunuunsa yaalaa, mana barnootaa fi kkf ni jiru)			
Guyyaa hunda yeroo kam akkan wantota hojjedhu ilaalchisee filannoowwan hedduun qaba			
Gosaa fi hanga nyaataa koo ilaalchisee filannoo mataa kootii gochuu danda'eera			
Carraa amantiiwwan biroo ilaaluu fi kam keessatti hirmaachuu ykn hirmaachuu dhiisuu akkan qabu filachuu argadheera			
Karoorra koo keessatti kaayyoo barnootaa filadheera.			

Deggersa garee koo irraa	Maaloo ana gargaaraa	Hin beeku ykn ana hin ilaallatu	Hundinuu gaariidha
Yeroo hunda sochiiwwan ana gammachiisanitti affeerameera			
Sochiiwwan ana gammachiisan hojjechuuf deggersa tajaajilaa fi hojjetaa gahaan qaba			
Kaayyoo koo galmaan nan gaha jedhee sirriittin amana akkasumas sana gochuuf deggersa gahaan qabaa#			
Caalaatti akkan of danda'uuf karoora barreeffamen qaba, akkasumas karoora koo fiixaan baasuuf deggersa gahaan qaba			
Akkan yaadutti namoonni ani deggeru akkaataadhuma ani yaadetti karoora koo raawwataa jiru			
Yeroo ani mukaa'utti namoonni ana deggeran akkamiin akka ana gargaaran ni beeku			
Namoonni ani gargaaran jeeqama ana mudate keessatti akkamiin akka ana deggeran ni beeku (jeeqama jechuun qoccolloo, qoqqooddaa sanyummaa ykn bifa kamiyyuu, dagatamuu, miidhamuu, fi kkf.)			

Waantota koo	Maaloo ana gargaaraa	Hin beeku ykn ana hin ilaallatu	Hundinuu gaariidha
Ani waantota ana barbaachisanii fi waantotan barbaadu muraasa argachuuf qarshii ykn leecalloo gahaan qaba, ykn dinagdeen akkan of danda'uuf karoora barraa'en qaba			
Ani waantota dhuunfaa koo kanin baay'ee jaaladhu dhorkaa maleen fayyadama (kunis bilbila harkaa, darbii atoobisaa, biskileettaa, taphoota suur-sagalee, kompiyuutera, fi kkf)			
Meeshaaleen koo hojjettoota, qooddattoota kutaa fi daawwattootaan ni kabajama			
Guyyaa guyyaan filannoo uffataa hedduun qaba. Uffatoonni/kopheewwan koo kan mijaa'ina qabanii fi qaawwa (mudaa) irraa bilisa ta'anidha (yoo ani barbaade malee)			
Wantootan jaaladhu hojjechuuf dhiyeessii nan qaba			

Hawaasa	Maaloo ana gargaaraa	Hin beeku ykn ana hin ilaallatu	Hundinuu gaariidha
Tokkoo tokkoo torbaniitti bakkeewwan anatti tolan daawwachuu nan danda'a			
Yeroo baay'ee namootan jaaladhuu fi waa'ee koof dhimman waliinan dabarsa			
Yeroo kamiyyi iyyuu sochii hawaasummaa diduu nan danda'a gareen koos kana anaaf kabaju			
Namoonni ana deggeran waa'ee carraa sochiiwwan dhaabbilee hawaasummaa akka jiimii, kilabii, mana kitaabaa, liigii baawuliingii, gareewwan tola ooltummaa, fi kkf tti makamuu anatti himaniiru.			
Yoon barbaade, miidiyaa hawaasaa irratti hirmaachuuf, carraa, deggersaa fi meeshaa barbaachisaa nan qaba			
Wantootan jaaladhu hojjechuuf dhaqqabamummaa geejjiba gahaan qaba			

Walitti dhufeenyota gaggaarii	Maaloo ana gargaaraa	Hin beeku ykn ana hin ilaallatu	Hundinuu gaariidha
Yeroo barbaachisetti, namoota ana deggeraniin wal quunnamee, waa'ee waantota ana barbaachisani ittan hima.			
Namoonni ana deggeran yeroo hedduu waan ani dubbachuuf yaalu ni hubatu			
Akkaataama barbaachisummaa isaatti karaa tekniinooloojii, turjumaanaa ykn deggersa biroo gargaarsa nan fudhadha			
Hojjettoota caalaa namoota biroo waliinan walitti dhufeenya yeroo dheeraa qaba			
Yoo barbaachisaa ta'e, namoonni ana gargaaran namoota biroo waliin walitti dhufeenya akkan uumuuf ana deggeru			
Yoon barbaade, guyyaan dhaloota kootii namoota ani jaaladhuun wagga waggaatiin ni kabajama			
Yeroon namoota biroo waliin lola keessa seenutti akkan keessa taruuf namni ani deggeru ni jira (fakkeenyi tokko abbaa manaa waliin rakkoo ani qabu furuudha)			

Fayyaadhaan turuu	Maaloo ana gargaaraa	Hin beeku ykn ana hin ilaallatu	Hundinuu gaariidha
Yoo barbaachisaa ta'e, rakkoo fayyaan qabuuf ogeessa addaa akkan ilaaluuf carraa argadheera (fakkeenyaaf: ogeessa dhukkubbaa, kiropiraakterii, xiin-sammuu, kkf)			
Fayyaa koo eeggachuu fi fooyyessuuf karoorri ana deggeru ni jira			
Ani mana tasgabpii teessoo qabu nan qaba			
Ani mana, badhee fi bakka hojiitti nagana turuuf jecha bakka gahaan qaba			
Ani qaamaan si'awaa ta'een tura sanan jaaladhas			
Ani dhaqqabamummaa kunuunsa fayyaa aadaa koo calaqqisiisu, kan ogeessa kunuunsa fayyaa heyyama qabuun anaaf ajajamee nan qaba			
Yoo beellama fayyaatiif barbaachise hiikaa afaanii irraa deggersa argachuu nan danda'a			
Dhukkuboota daddarboo irra akkamiin mataaa fi hiriyyoota koo akkan eegu gareen koo odeeffannoo barbaachisaa naaf kennaniiru.			

Mirgoota koo	Maaloo ana gargaaraa	Hin beeku ykn ana hin ilaallatu	Hundinuu gaariidha
Gareen deggersaa koo garagalcha mirga kootii anaaf kennaniiru akkasumas karaa anaaf galuun naaf ibsaniiru			
Yeroon barbaadetti sochiiwwan hawaasummaa keessatti nan hirmaadha (kun filannoo, yaa'ii mana maree magaalatti hirmaachuu, hiriira nagaatti hirmaachuu, tiishertii ykn mallattoo gareen deggeru ibsu bitachuu fi kkf dabalachuu mala.)			
Bakka buutota ykn dhaabbatoota falmaa mirgaan wal qunnamuuf deggersa nan qaba (kun geejjiba gara bakka yaa'iitti geessu, abukaatoof bilbiluu fi kkf dabalachuu mala.)			

Kanneen biroo

Saanduqawwan armaan gadii keessatti, yaadota siif barbaachisoo ta'an tarreessi. Fakkeenyaaf, kanneen armaan gadii ta'uu mala:

- Yeroo hojii hin qabne waan gochuu jaalattu
- Bashannanaaf bakka deemuu barbaaddu
- Taphoota ykn ispoortii yaaluu jaalattu
- Kaayyoowwan hojii
- Meeshaalee bituu barbaaddu
- Wanta jireenya kee fooyyessu kan biroo

Yaadota biroo ani qabu: